

www.e-rara.ch

Johannis Buxtorfii Dissertationes Varii Argumenti

Buxtorf, Johann

Basileae, MDCCXXV

Universitätsbibliothek Basel

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-139400>

Dissertatio Quarta De Nonnullis Justini Hallucinationibus cirba res ludæorum

---

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [\[Link\]](#)

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [\[Link\]](#)

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [\[Link\]](#)

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [\[Link\]](#)

DISSERTATIO
QUARTA

De

NONNULLIS JUSTINI
*Hallucinationibus circa res Iu-
dæorum.*

Sunt inter Scriptores veteres Græcorum & Romanorum aliqui, veluti Diodorus Siculus, Tacitus, Plutarchus, Petronius, Juvenalis, Justinus, quibus solenne est, quando ad res Judæorum delabuntur, fabulas & commenta falsa pro veris tradere. In eo tamen discrepant, quòd quidam illorum hoc fecerint malitiâ & odio gentis Judaicæ ducti, alii verò inscitia & errore abrepti. Posterioribus accensendus videtur Justinus, de cujus hallucinationibus nonnullis circa res Judæorum hac vice animus est agere. Continentur autem ejus errores potissimum capitibus secundo & tertio libri Trigesimi sexti. Ante omnia originem gentis Judaicæ pandere Justinus in animum induxit hunc in modum caput secundum inchoando: *Namque Judæis origo*

Da.

N
Damasce
pe Jud
esse, id
enim il
illius te
potius
poribus
ex cap
enim o
relinqu
rum civ
men pr
vum, ig
nugant
gatum
ignem
divini
propte
egressi
isse, id
Harar
dæoru
nunt
perissi
Harar
Judæo
tamen
Abraha

Damascena Syria nobilissima civitas. Prodit nempe Judæos Damasco Syriæ urbe oriundos esse, id quod à vero planè abludit. Origo enim illorum, si ad Abrahami & Majorum illius tempora ascendendum, ex Chaldæa potius repetenda, in qua vetustissimis temporibus Eberi posterii habitarunt, uti constat ex capite Josuæ vigesimo quarto. Abraham enim cum Patre Thara jussu divino patriam relinquens dicitur exiisse ex Ur Chaldæorum civitate Genes. XI. ubi τὸ Ur est nomen proprium, nequaquam verò appellativum, ignem significans, quod Judæis aridet nugantibus Abrahamum à Nimrodo obnegatum idolis cultum cum fratre Haran in ignem coniectum, sed salvum & incolumem divini Numinis ope è flammis prodiisse, ac propterea ex *Ur* igne Chaldæorum ipsum egressum dici, Haranem verò in igne interiisse, id quod ex Genes. XI. 28. eliciunt, ubi Haran *ante Patrem suum* Thara in *Ur* Chaldæorum extinctus dicitur, quod illi exponunt, in conspectu Patris in Chaldæa igne periisse, non observantes *Ur* ibi patriam Haranis disertè appellari. Interea tamen etsi Judæorum origo Damascena minimè sit, hoc tamen non negandum, Majores Judæorum, Abrahamum, Isaacum & Jacobum aliquan-

do in Mesopotamia & Syria & circa Damascum habitasse, sed ut advenas & peregrinos. Postea vero David Rex Judæorum occupavit Damascum. 2. Sam. 8. 6. Antequam ulterius pergamus, observare licet, Justinum in origine Judæorum definienda non solum aberrasse, sed & aliis hoc evenisse, mireque adeo Gentiles circa eam fluctuasse. Annon enim Strabo *l. 16. Geogr.* & Diodorus Siculus *l. 1. c. 28.* ab Ægyptiis Judæorum originem arcessunt. *Fama* (inquit Strabo) *asserit, Ægyptios fuisse eorum progenitores, qui nunc Judæi appellantur.* Tacitus ex Creta Insula, quæ Candia hodie dicitur, Judæorum Natales deducit *libr. 5. Histor. cap. 4.* quæ tamen prisca Judæis prorsus incognita fuit. Aristoteles teste Josepho (*c. Apion. l. 1.*) Judæos ex India ortum duxisse existimavit. Dum Damasci Syriæ civitatis mentionem facit Justinus, tradit simul, à quonam illa hoc nomen acceperit. *Nomen* (inquit) *urbi à Damasco Rege inditum*, quæ nova est hallucinatio. Neque enim Damasci Regis sacer Codex vel profani Scriptores usquam meminere. Cætera fatendum, difficile dictu esse, unde urbs hæc nomenclationem suam nacta fuerit, quæ etiam Damesek, 2. Reg. 16. 10. & Darmesek 1. Chron. 18.

voca-

DE
voca
l. 1. an
Sem
nulli
rubro
copia
braic
& p
rivat
Cain
Abel
certa
bem
conf
ruer
puu
stin
bral
cet
Nec
ctus
Az
vit
pro
oec
inte
per
qui

vocatur, cujusque ædificationem Josephus
LI. ant. Jud. c. 14 Arami filio primogenito
 Semi Nepoti, Huz adscribit. Dictam non-
 nulli centent à דם sanguine, id est, vino
 rubro, & שך sacco, quasi à magna vini
 copia. Ex Judæis sunt, qui Damascum he-
 braicè דמשק dici putant ex דם (sanguis)
 & שך (saccus) quasi saccum sanguinis, de-
 rivata appellationis ratione à fratricidio
 Caini, quem in ea Regione occidisse fratrem
 Abelem tradunt. Sed hæc dubia sunt & in-
 certa. Quicquid de origine nominis sit, ur-
 bem Damascum antiquissimam esse vel inde
 constat, quòd jam Abrahami tempore flo-
 ruerit, ex qua Eliezerem servorum præci-
 puum habuit. Post Damascum Regem Ju-
 stinus fuisse dicit Azelum, huncque facit A-
 brahami avum. Verùm scriptura nos do-
 cet avum Abrahami fuisse Nahor, *Genes. II.*
 Nec quisquam inter Abrahami Majores di-
 ctus fuit Azelus. Quisnam ergo fuit iste
 Azelus? An fortassis de *Sala* aliquid inaudi-
 vit Justinus, qui Seragi proavi Abrahami
 proavus fuit. *Genes. 24.* Vel an de Eliezere
 œconomò Abrahami, quem per errorem
 inter Majores Abrahami collocat? vel an
 per Azelum forte Alahalem Syriæ Regem
 qui Damasci habitârat, designat, quem Eli-

sa Propheta Syriae Regem Dei jussu declaravit, & qui graviter postea Israelitas afflixit. 2. Reg. 8. 7. Sed hac ratione iterum foedissimum multorum seculorum parachronismum admisisset. Postquam Azeli mentionem fecisset Justinus, addit: *Mox Adores & Abraham & Israel Reges fuere.* Haud difficilis hic est conjectura, quem designatum velit corrupto nomine Adores, videlicet Thara, qui fuit Pater Abrahami, Genes. XI. sed & hallucinatur Justinus vocando Thara Regem. Rex enim non fuit, sed exul & exilio mortuus, Genes. XI. 32. Cum facta sit hic mentio Thara Patris Abrahami, Judaeorum de illo fabulam percensebimus. Juxta illos ergo Thara Abrahami Pater non tantum Idololatra fuit, sed & Idola (ut qui statuarius fuerit) paravit, eorumque venditione quaestum fecit maximum. Forte negotiorum causa iter ei aliquando suscipiendum erat. Abrahamum igitur tabernae praefecit. Si quis accedebat emtor, quaesivit Abrahamus ex eo, quot annos natus esset? isto vero annorum numerum & aetatem suam edifferente, tum Abrahamus, quaeso Te, inquebat, o homo, annon vehementer insanis, qui, cum eam aetate sis, tamen idolum adorare non dubitas, quod est rudi materiae fuit efformatum? Quam-

Quam
tum ver
postrem
sacrific
in hac t
vero A
contine
Numina
relicto i
commi
Pater A
rore af
eam ec
hamus
fam co
tio in
quoo
res re
busti
merit
mere
omn
filius
perit
qua
open
bus f
verar

Quamobrem rubore suffusi, quotquot em-
 tum venerant, re infecta discesserunt. Adfuit
 postremo anus quædam offam afferens, quam
 sacrificare animus ei fuerat omnibus, quæ
 in hac taberna prostabant, numinibus. Hic
 vero Abrahamus ira percitus amplius nescire
 continere non valens accepto fuste omnia
 Numina comminuit, solo ex iis maximo
 relicto incolumi, cuius manibus fustem ipse
 commisit. Interea temporis reversus Thara
 Pater Abrami, illamque stragem cum hor-
 rore aspiciens ex Abrahamo quærit, quis
 eam edidisset? Enimverò (respondit Abra-
 hamus) nescio quæ vetula adventaverat, of-
 fam consecrans istis Numinibus, ibi conten-
 tio inter ea orta est longè acerrima, uno-
 quoque sibi offam deposcente. Denique eò
 res rediit, ut magnum illud reliquisque ro-
 bustius numen accepto fuste minorum te-
 meritatem comperceret & poenam de iis su-
 meret. Pater negat id fieri potuisse, cum
 omnia sua numina sensu careant; tum verò
 filius exprobrare ei cœpit ineptissimam su-
 perstitionem, quòd iis honorem deferret,
 quæ inanima esse ipse agnosceret, quodque
 opem ab iis præstolaretur, quæ à suis capiti-
 bus fustium contusiones averruncare nequi-
 verant. Sed Thara sana consilia nequaquam

admittens adversus filium apud Nimrodum accusacionem instituit, qui Abrahamum accitum, illicò ignem adorare jubet. At Abrahamus potius (inquit) aquam quis adoret, quæ ignem extinguit. Jussus vero aquam venerari Abrahamus regerit, nubes potius adorandas esse, quæ aquas sustineant, nubibus igitur cultum exhibere jussus, majori jure hunc vento competere contendebat, eò quòd iste nubes dispergeret: itaque ventum adorare jussus, facere hoc itidem renuit, æquius videri affirmans, ut homo hominem adoret, quippe cui adversus ventum consistere datum sit. Verùm Nimrodus denique animadvertens se Abrahamo esse deridiculo, in fornacem ardentem eundem actutum conjici jussit, unde tamen salvus & incolumis evaserat. Sed redeamus è diverticulo in viam. Justinus porrò Abrahamum quoque Regem facit. *Mox* (inquit) *Adores & Abraham & Israel Reges fuere.* Verùm & hæc à vero abluunt. Abrahamus Rex nunquam fuit, neque subditos habuit. Error Gentilium Abrahamum pro Rege habentium inde fortassis ortus est, quod audiverint, Abrahamum gessisse bellum & quinque Reges victos profligasse. *Genes. 14. v. 14.* Cum plus trecentis servis **הניכים** armatis,

in-

DE V
 instructi
 Abraham
 tantum
 persecutu
 ad sinistra
 erat scri
 in Damasc
 vocetur
 Dei, nec
 Regem,
 nihilque
 nisi fuiss
 tem, uno
 num cora
 quod P
 triarcha
 Dei. S
 spici no
 modi u
 mi usita
 ctionis
 rabantu
 hoc est,
 ter à De
 rent & c
 ter instr
 Israelem
 omisso lo

DE NONNULLIS JUSTINI.&c. 63

instructivæ quos habebat. Verùm scriptura Abrahamum nusquam appellat Regem, sed tantùm de eo testatur, quòd cum servis suis persecutus fuerit quinq; istos Reges usq; *Hoba ad sinistrum latus Damasci*. Unde & Josephus errat scribens l. 1. A. J. c. 15. *Abrahamum regnasse in Damasco*. Quod Genes. 23. v. 6. Abrahamus vocetur ab Hethitis נשיא אלהים princeps Dei, nec illud evincit Abrahamum fuisse Regem, נשיאים enim & מלכים sunt diversi, nihilque aliud innuere volebant Hethitæ, nisi fuisse eum virum magnum & sapientem, unde Thargum vertit רב קדם magnum coram Deo. Obijci possit tandem id, quod Psalmo CV. v. 15. Abraham & Patriarchæ reliqui nominentur משיחים uncti Dei. Sed respondemus hîc unctionem respici non externam oleo peractam, cujusmodi unctio demùm post ætatem Abrahami usitata fuit, quando Reges peculiari unctionis externæ ritu ad munus suum inaugurabantur, sed potiùs unctionem internam, hoc est, dici unctos eo quòd, cùm peculiari-ter à Deo segregati essent, ut ipsum agnoscerent & colerent, donis Spiritus Sancti largiter instructi fuerint. Justinus asserit quoq; Israelem seu Jacobum fuisse Regem. Isaco omisso loquitur de Israele vel, ut ipse vitiosè scri-

scribit, *Israele* cum aspiratione h. Jacobus dictus fuit non Israel per ישראל sed ישראל absque ישראל. Dicitur ita fuit à lucta cum Angelo increato filio Dei Genes. 32. Et hinc cespitavit Justinus non minùs quòd Israelem seu Jacobum Regem nominaverit. Nam nec iste Rex fuit, sed primùm Labanis foci sui servus per viginti annos, tandem urgente fame cum familia in Ægyptum descendit, ibidemque privatus vixit & decessit, quod ex Genesi Mosis abundè constat. Pergit hoc eodem capite secundo Justinus: *Israelem felix decem filiorum proventus majoribus suis clariorem fecit*, ubi fallitur in eo, quod putàrit decem duntaxat Jacobo filios fuisse, cùm fuerint ei duodecim (Gen. 35.) Ait porrò: *Itaque populum in decem Regna divisum filiis tradidit*. Non accuratum est, quòd primo dicat, Jacobum populum *divisisse*, quippe qui nondum erat, filios ergo potius divisit, deinde quod dicat *in decem* divisisse, cùm debuisset dicere in duodecim, denique quod dicat *in Regna* divisisse, cùm diviserit & distribuerit in tribus non in Regna, nisi velimus dicere Justinum respexisse divisionem terræ Canaan inter duodecim tribus, quæ vero divisio nequaquam à Jacobo, sed postea jussu Dei per Mosen à Josua facta est, (Jos. XI.)

Pergit

DE
Pergit
post dicit
coliqui
portio o
rè lapsu
mus.
omnes e
ita dicit
tamen J
lem seu
thorem
nomen i
ta demu
occurrit
Patris H
sed à tri
vitatem
commu
ex Tri
Levita
ישראל
litas
tione
prop
cito
Creta
Ideos
mento,

Pergit Justinus: *Omnesq; ex nomine Judæ, qui post divisionem decesserat, Judeos appellavit: colique ejus memoriam ab omnibus jussit: ejus portio omnibus accesserat.* Quot verba tot ferè lapsus & errores, quos breviter percurremus. Dicit primò *Israelem* seu Jacobum *omnes ex nomine Judæ appellasse Judeos.* Judæi ita dicti sunt à Tribu Juda. Hallucinatur tamen Justinus in eo, quando ipsum Israelem seu Jacobum hujus denominationis authorem facit, ipsumque genti Judæorum nomen imposuisse affirmat, quod post multa demum secula ortum, quodque primùm occurrit, 2. Reg. 16. 6. tempore Regis Achasi Patris Hiskiaë, utique non à Judæ persona, sed à tribu Judæ, Judæ posteris. Post captivitatem Babylonicam toti genti hoc nomen commune fuit, neque illis solùm, qui erant ex Tribu Juda & Benjamin. Unde Elias Levita in Thisbi benè ait: ידוע כי בל ישראל נקראים יהודים *Notum est omnes Israelitas vocari Judeos.* Licet verò in derivatione nominis Judæorum Justinus errarit, propius tamen ad rei veritatem accessit Tacito, qui lib. 5. Hist. c. 2. *ab Ida monte in Creta (quæ hodie Candia dicitur) primùm Ideos dictos, & postea aucto in barbarum eogno- mento, Judeos, affirmat.* Quin & Aristotele

pro-

propius ad veritatem accessit, qui existimavit Judæos ab Indiæ sapientibus fuisse propagatos, sed nomen mutavisse, quippe philosophos illos, qui apud Indos *Callamni* appellantur, in cava Syria Judæos dici. Porro Justinus asserit, Judam *post divisionem decessisse*, quod itidem falsum est, Judam scilicet post divisionem in tribus, ante Jacobum patrem obiisse. Vide Genes. 56. v. 8-14. Asserit ulterius, Israellem seu Jacobum Judæ memoriam ab omnibus coli jussisse. Et hoc falsum est & nusquam reperitur, essetque contra instituta Hebræorum, qui præter verum Deum neminem colunt. Si de cultu divino, ut videtur, sermo ei est, quo Judas mortuus fuisset afficiendus, idololatriam id sapuisset. Interim tamen & hic aliquid veri subesse videtur. Scilicet Pater Jacobus morti vicinus, Judam omnibus filiis suis prætulit, imperium ejus posteris & Messiam ex illius familia nasciturum varicinatus, Gen. 49. idque in Davide ac successoribus ejus, Regibus Judæ impletum est. Pergit Justinus scribens *ejus* (scil. Judæ) *portionem omnibus accessisse*. Mens ejus est, Judæ ante patrem suum Jacobum defuncti portionem terræ cessisse reliquis fratribus atque inter illos distributam fuisse. Verum modo diximus falsum esse, quod Judas ante Jacobum

patrem
cessit
rosiore
v. 26,
tio no
Nunc
nimus
non m
qui ip
eum
percep
lem,
Scien
cur et
diab
simil
malis
extis
cio n
infig
rifin
mag
subi
seph
gic
tiles
utpo
quid

patrem decesserit. Deinde Judas non decessit *alexv* quippe cujus posterii numerosiores fuerunt quàm ullius tribus (Num. I. v. 26, 27. I. Chron. 6. v. I.) igitur ejus portio non potuit reliquis fratribus accedere. Nunc progreditur Justinus ad Josephum. *Minimus* (inquit) *etate inter fratres Joseph fuit.* At non minimus fuit Josephus, sed Benjamin qui ipso posterior fuit. Dicit de Josepho, eum in *Ægypto magicas artes solerti ingenio percepisse.* Si Justinus hinc Magiam naturalem, hoc est, accuratam naturalium rerum Scientiam intelligeret, forte nil esset causæ, cur eum hallucinatum esse diceremus, sed si diabolicam innuit Magiam, (uti valde verisimile est) quæ ex collusione & pacto cum malis Spiritibus aut superstitiosis auguriis, extispiciis discitur & exercetur, pro mendacio merito habetur, neque id credere finit insignis Josephi pietas. Diximus valde verisimile esse Iustinum innuisse Diabolicam magiam, idque propterea, quod continuò subijciat, Mosen (quem per errorem Josephi filium nominat) paternæ scientiæ Magicæ hæredem extitisse. Atque Mosi Gentiles magiam diabolicam tribuisse constat, utpote quibus falsò persuasum fuerat, quicquid supra consuetum naturæ cursum præstite.

stiterat, id omne magicis artibus effectum fuisse. Falsò igitur id quoque Justinus Josepho tribuit. Neque obijciendum est ex Scriptura probari posse, Josephum divinationis studio deditum fuisse. Locus (nim Genes. 44.v.5. huc planè non facit peperam à multis intellectus de Scypho quodam, quo Iosephus ad auguria & divinationes usus fuerit. Verba versus quinti capitis allegati, quæ œconomus Iosephi jussu protulit, ita habent: **הלא זה אשר ישתה ארני** *annon hoc est* (poculum) *è quo bibit Dominus isque divinanda divinabitur eo,* ubi notandum **נחש** significare sagaciter observare & **בו** non *ὀργανικῶς* seu *instrumentaliter*, sed *objectivè* capiendum esse
 „ hoc sensu: *annon hic scyphus est, è quo*
 „ *bibere solet Dominus meus, annon con-*
 „ *jectando conjectaret aut observaret de eo,*
 „ *scilicet quid factum sit!*, num existimatis
 „ *ipsum rerum suarum tam esse negligenti-*
 „ *tem, ut scyphum suum, ex quo bibit,*
 „ *non observet, nec conjectet, à quibus ille*
 „ *ablatus sit.* De Iosepho porrò Justinus: *prodigiorum sagacissimus erat*, quod demonstrat ex prævisa à Iosepho agrorum sterilitate. Sed hæc non tam solerti ingenio & sagacitati naturali adscribenda sunt, quàm spe

Specialia
 id quod
 v. 16.
 Josepho
 condidit
 Egypti
 orum
 & 41.
 & 41.
 humani
 specialia
 simè e
 qui pi
 interp
 2.
 scrib
 dari
 rentu
 à De
 quæ
 41.
 quo
 ulte
 Hic
 phu
 filio
 pater
 cheb

speciali Numinis gratiæ Iosepho concessæ, id quod ipsemet agnovit, Gen. 41. v. 16. & v. 16. & 50. v. 20. Dicit quoque Justinus, Iosephum primum *somniorum intelligentiam condidisse*, quod itidem falsum est, cum in Ægypto jam ante ipsum fuerint vani somniorum interpretes, ut liquet ex Genes. 40. & 41. Iosephus verò ipsemet negat c. 40. 8. & 41. 16. somniorum interpretationem humanæ esse scientiæ, sed facultatis à Deo specialiter & gratiosè concessæ, quod clarissimè etiam demonstrat Danielis exemplum, qui piis & ardentibus precibus à Deo istam interpretandi facultatem adeptus est, Dan. 2. Iosephi responsa ceu talia Justinus describit, *ut non ab homine sed à Deo responsa dari viderentur*. Non debebat dicere *viderentur*, neque enim videbantur tantùm dari à Deo, sed reverà erant responsa divina, quæ Deus ipse per Iosephum edebat. Genes. 41. 16. Deus enim erat cum ipso. Genes. 39. quod & Pharaon agnovit, Genes. 41. Asserit ulterius Justinus: *filium Iosephi fuisse Moysen*. Hic gravissimè iterum hallucinatur. Iosephus, ut ex S. literis constat, duos habuit filios, Menassem & Ephraim. Moysi verò pater fuit Amram ex tribu Levi, mater Jochebed ex eadem tribu, ex quibus parenti-

bus diu post mortem Josephi in lucem editus est. Audiamus quæ porrò prodidit hoc eodem capite secundo de causa exitus Judæorum ex Ægypto. Ægyptii (inquit) *cum scabiem & vitiliginem paterentur, responso moniti eum (Mosen) cum agris, ne pestis ad plures serperet, terminis Ægypti pellunt, & quæ sequuntur.* Observandum hîc vetus esse gentilium mendacium, Mosen & Israelitas reliquos in Ægypto lepra infectos fuisse, ideò è finibus expulsos fuisse monente oraculo. Ita Diodorus Siculus & Tacitus. Verùm Ægyptios potiùs scabie & prurigine laborasse videtur hîc agnoscere Justinus, in eo tamen denuò errat, quòd dicat, *Mosen terminis Ægypti pulsam fuisse.* Quasi verò Israelitæ ab Ægyptiis pulsi & ejeti fuissent, quos Pharaon non dimittere sed retinere conabatur. Quòd dicit Mosen terminis Ægypti pulsam fuisse *cum agris* (scil. Israelitis,) ad hoc refellendum facit quod David disertè testetur, Psal. CV. 37. de Israelitis ex Ægypto profectis, *non fuisse כושל debilem, infirmum inter eos.* Porrò Justinus tradit: *Mosen sacra Ægyptiorum furto abstulisse.* Hoc iterum apertissimum est mendacium. Quodsi enim Justinus respexit ad vasa aurea & argentea, quæ Dei jussu Israelitæ ab Ægyptiis petierunt, neu-

DE
neutiq
vitiu
suprem
à furti
Tertul
rum E
que repe
pestatio
Ægypt
mum e
ad unu
fuerun
tes

neutiquam furtum commiserunt, non enim vitium aut furtum est, quod fit iubente Deo supremo rerum omnium Domino. Unde à furti crimine Mosen & Israelitas absolvit Tertullianus, aliiq̄ue veterum & recentiorum Ecclesiæ Doctorum. Addit Justinus: *quæ repetentes armis Ægyptii domum redire tempestatibus compulsi sunt.* Domum rediisse Ægyptios tempestatibus compulsos falsissimum est, neque enim domum reversi, sed ad unum omnes maris rubri undis submersi fuerunt ac deleti (Exod. XIV.) pœnas luentes suffocatorum in aquis puerulorum Israeliticorum.

QUÆ.